

Zo krijg je de zzp'er aan pensioen

Oktober 2018

Samenvatting

Veel zzp'ers doen niet of nauwelijks aan pensioenopbouw. Althans: niet via de fiscaal gefaciliteerde mogelijkheden die er zijn. Dit kan in de toekomst een probleem opleveren. Regelmatig wordt daarom geopperd zzp'ers tot pensioenopbouw te verplichten.

Los van de juridische en praktische uitdagingen gaat dit voorbij aan de bewuste keuze van (de meeste) zzp'ers om ondernemer te worden. Er zijn dan ook nauwelijks zzp'ers of zzp-organisaties te vinden die positief staan t.o.v. een verplichte pensioenvoorziening. Maar het is ook niet nodig. Voordat er tot 'het laatste redmiddel' verplichten wordt overgegaan, kunnen er minder ingrijpende en minder negatief ervaren stappen genomen worden.

BrightPensioen, een van de aanbieders van pensioen voor zzp'ers, heeft een duidelijk beeld van de wensen van zzp'ers op gebied van pensioen. We weten wat de zzp'er wil maar ook wat veel zzp'ers ervan weerhoudt pensioen op te bouwen.

Wij zijn ervan overtuigd dat het mogelijk is (veel) meer zzp'ers pensioen te laten opbouwen zonder het te verplichten. In volgorde van (politieke) haalbaarheid:

- **Stap 1: informeer de zzp'er over belastingvoordeel**
Het belastingvoordeel is de belangrijkste trigger voor zzp'ers om pensioen op te bouwen. De meerderheid van de zzp'ers is hiervan echter niet op de hoogte.
- **Stap 2: maak het makkelijker / maak het automatisch**
Maak het de zzp'er (vrijwel) net zo makkelijk om pensioen op te bouwen als een werknemer door de pensioenopbouw te koppelen aan BTW aangifte die de zzp'er elk kwartaal doet.
- **Stap 3: maak het flexibeler**
Een belangrijke drempel voor zzp'ers om hun geld definitief vast te zetten is het ontbreken van een sociaal vangnet. Daardoor wil de zzp'er een flexibele pot geld opbouwen.

Waarom doen zzp'ers weinig aan pensioen?

Als aanbieder van zzp-pensioen heeft BrightPensioen een goed beeld van de belangrijkste redenen die zzp'ers ervan weerhouden pensioen op te bouwen. En daarmee ook de sleutel tot de oplossing.

Kennisgebrek

Bij zzp'ers die wél pensioen opbouwen is het fiscale voordeel ervan één van de belangrijkste triggers. Dit weten omdat meer dan de helft van de deelnemers van Bright zich aanmeldt in december. Vlak voor de deadline voor jaarruimte. Uit onderzoek (door GFK) is echter gebleken dat ruim 60% niet op de hoogte is van deze fiscale voordelen. En van degenen die daarvan wel op de hoogte zijn bleek ruim 90% dit voordeel te onderschatten. Als alle

Fiscale complexiteit

De zzp'er heeft op dit moment twee mogelijkheden fiscaal vriendelijk voor de oude dag te sparen: de Fiscale Oudedagsreserve (FOR) en lijfrente. Het is complex om te berekenen hoeveel pensioen je mag opbouwen. Hiervoor moet de zzp'er eerst kosten maken door een (financieel) adviseur in te schakelen alvorens überhaupt aan pensioen te beginnen. En vervolgens moet hij zelf de reeds betaalde belasting terugvorderen.

Menselijk (uitstel)gedrag

Pensioen heeft alles in zich dat uitstelgedrag bevordert. Het ziet op de lange termijn, het is geen boeiend onderwerp en de (onzekere) beloning komt pas veel later. En de eventuele pijn van het niet regelen komt pas veel later. Het is volkomen logisch dat mensen pensioen opbouwen blijven uitstellen. Verstandig is anders.

Het definitieve karakter van pensioen

Een zzp'er kan geen aanspraak maken op sociale voorzieningen voor werkloosheid of ziekte. Daarvoor moet hij zelf een buffer aanhouden. Zzp'ers zijn daarom terughoudend geld definitief vast te zetten, zoals het geval is bij lijfrente. Ze zetten hun geld eerder op een spaarrekening, ook al levert dit geen rendement op en is dit fiscaal veel minder aantrekkelijk.

De oplossing ligt in de fiscale voordelen laten zien, het eenvoudiger maken, het uitstelgedrag beïnvloeden en de mogelijkheid bieden het vermogen eerder aan te spreken indien noodzakelijk.

Stap 1: Informeer de zzp'er over het belastingvoordeel

De belangrijkste trigger voor de zzp'ers die wél zo verstandig zijn pensioen (lijfrente) op te bouwen is het belastingvoordeel. Logisch: er is anders geen reden je vermogen vast te zetten. Dan kun je beter vrij gaan sparen of beleggen zodat nog bij je geld kunt.

Dit kunnen we onderbouwen met het feit dat de deelnemers van BrightPensioen dit bewijzen (en dit geldt ook voor onze concullega's van het zzp-pensioen). De meerderheid van onze deelnemers schrijft zich in vlak voor de deadline voor jaarruimte. Dan willen ze nog profiteren van het belastingvoordeel.

Opvallend genoeg is het zeer slecht gesteld met de kennis van de zzp'er over deze fiscale voordelen. Dit bleek uit [een onderzoek](#) dat BrightPensioen in 2017 liet doen door onderzoeksbureau GfK. Bijna twee derde (63%) van de zzp'ers weet niet wat fiscale jaarruimte is. Onder zzp'ers tussen 25 en 35 jaar is dat zelfs 77%. Bij een [eerder onderzoek](#) van het ZZP-pensioen (2016) lag dit op 70%. Daarnaast bleek dat bijna alle zzp'ers (91%) het belastingvoordeel te laag inschatte.

Deze cijfers tonen simpelweg aan, dat wanneer een veel groter deel van de zzp'ers op de hoogte zouden zijn van deze fiscale voordelen, veel meer zzp'ers pensioen zouden gaan opbouwen. De sleutel ligt dus in het voorlichten van de zzp'er hierover. Hier ligt een schone taak voor de overheid, de Kamer van koophandel en alle andere organisaties die zzp'ers bedienen.

Stap 2: Maak het makkelijk

Hoe kunnen we het voor de zzp'er net zo makkelijk maken pensioen op te bouwen als voor een werknemer? Bij een werknemer wordt maandelijks een deel van het salaris ingehouden voor zijn pensioen. En hoe zit het met de zzp'er?

Een zzp'er doet elk kwartaal zijn aangifte omzetbelasting. De gegevens die de basis vormen voor iemands pensioenopbouw zijn op dat moment. Door de pensioenopbouw te combineren met deze aangifte, wordt het voor een zzp'er bijna net zo eenvoudig als voor een werknemer pensioen op te bouwen.

Zo zou het kunnen werken

Bij de aangifte omzetbelasting wordt elk kwartaal een percentage (bijvoorbeeld 10%) van de omzet automatisch gereserveerd voor een rekening voor de oudedag. Voor het gemak noemen we deze rekening *een Fiscale Oudedagrekening*.

Op deze manier wordt het de zzp'er makkelijk gemaakt doordat hij niet hoeft te berekenen wat hij maximaal mag storten. Het gedrag wordt beïnvloed door direct de (fiscale) voordelen te laten zien. Het wordt direct duidelijk dat pensioen een aantrekkelijke aftrekpost is.

Zie onderstaand voorbeeld hoe zo iets er in de omzetaangifte uit zou kunnen zien bij iemand die in een kwartaal 20.000 omzet heeft gemaakt.

Rubriek 1: Prestaties binnenland		Bedrag waarover omzetbelasting wordt berekend	Omzetbelasting
☐	1a. Leveringen/diensten belast met hoog tarief	€ 20000	€ 4200
☐	1b. Leveringen/diensten belast met laag tarief	€	€
☐	1c. Leveringen/diensten belast met overige tarieven, behalve 0%	€	€
☐	1d. Privégebruik	€	€
☐	1e. Leveringen/diensten belast met 0% of niet bij u belast	€	€

[< Vorige](#) [Akkoord](#)

In een extra rubriek kan de storting voor de oudedag worden afgehandeld. Niet verplicht, wel standaard gesuggereerd.

Rubriek 6: aftrek storting oudedagrekening

	Omzetbelasting
6a. Omzetbelasting voor aftrek oudedagrekening	€ 4.200
? 6b. Maximale storting oudedagrekening	€ 2.000
? 6c. Storting oudedagrekening	€ 2.000
? 6d. Extra belastingvoordeel	€ 1.040
6e. Te betalen omzetbelasting	€ 3.140

nieuw!

< Vorige Akkoord

- Het wordt de zzp'er makkelijk gemaakt doordat het maximaal te storten bedrag (€ 2000) reeds ingevuld is (opt-in).
- Het voordeel - minder belasting betalen - is hierdoor direct zichtbaar. € 2000 storten voor pensioen levert in dit geval direct € 1040 belastingvoordeel op.
- Het bedrag kan op 0 gezet worden (opt-out). Daardoor zal er direct meer belasting betaald zal moeten worden.

Stap 3: maak het flexibeler.

Sinds 2016 is het mogelijk lijfrente te kunnen aanwenden in geval van langdurige arbeidsongeschiktheid. In dat geval wordt de revisierente niet berekend. Maar eigenlijk is dit potje niet echt geschikt voor langdurige arbeidsongeschiktheid. Langdurige arbeidsongeschiktheid moet hij eigenlijk verzekeren

Maar de zzp'er heeft juist behoefte aan een buffer voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid. Zodat hij een wachttijd van 1 of 2 jaar kan kiezen bij een echte arbeidsongeschiktheidsvoorziening.

En een zzp'er kan meer redenen hebben zijn geld eerder te (moeten) aanwenden. Als hij in financieel zwaar weer komt doordat hij een poos geen opdrachten krijgt. Een zzp'er heeft immers geen recht op een uitkering.

Door het - onder specifieke voorwaarden - mogelijk te maken in meer noodzakelijke gevallen deze pot aan te spreken zal de drempel sterk verlaagd worden om geld opzij te zetten voor later. Een voorwaarde hiervoor zou bijvoorbeeld kunnen zijn het hebben van een arbeidsongeschiktheidsverzekering die pas voor de periode na twee jaar uitkeert.

Wij zijn ervan overtuigd dat met bovengenoemde maatregelen het overgrote deel van de zzp'ers wel degelijk pensioen zal willen opbouwen. En dat deze maatregelen wél op bijval van zzp'ers zal kunnen rekenen.

Karin Jakobsen
Sjaak Zonneveld